

**TAMPEREEN YLIOPISTO
LÄÄKETIETEEN YKSIKKÖ**

**ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRI-
KOULUTUS**

OPINTO-OPAS

2013–2014

2014–2015

KOULUTUSOHJELMAT

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA

Koulutuksen yleiskuvaus

Hammaslääketieteellisen diagnostiikan koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta. Diagnostiikan koulutusohjelmassa pääpainoalueena Tampereen yliopistossa on suurradiologia. Koulutusohjelman kaksi muuta mahdollista painoaluetta ovat suupatologia ja -mikrobiologia. Näiden painoalueiden koulutus on mahdollista suorittaa yhteistyössä muiden yliopistojen kanssa.

Erikoisalakohertainen koulutus –pääpainoalueena hammaslääketieteellinen radiologia

Koulutusohjelman vastuhenkilöt: ehl Jorma Järnstedt ja radiologian professori

kuulustelija: ehl Jorma Järnstedt

Tavoitteet

Hammaslääketieteellisen diagnostiikan spesialistikoulutuksen tavoitteena on johtaa erityistietoihin ja -valmiuksiin sellaisissa tutkimusmenetelmissä, joita käytetään suun ja leukojen alueen sairauksien diagnostiikassa sekä muiden lääketieteessä käytettävien sädetutkimusmenetelmien tuntemiseen. Edelleen koulutuksen tulee antaa tiedot eri menetelmien fysikaalisista ja teknisistä perusteista, laitteistoista sekä erilaisista kuvanmuodostustekniikoista.

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistuva tuntee myös suun ja pään alueella ilmenevät yleissairaudet ja niiden diagnostiikan. Lisäksi spesialistikoulutuksen tulee johtaa tarpeellisiin tietoihin kliinisessä hammaslääketieteessä, suu- ja leukakirurgiassa, suupatologiassa, lääketieteellisessä sädediagnostiikassa ja korvan, nenän ja kaulan alueen sairauksissa.

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja hammaslääketieteellisen radiologian erikoisalan sekä sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista.

Koulutuksen tavoitteena on antaa erikoistujalle valmius:

- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- ohjata hammaslääketieteellisen röntgentutkimuslaitoksen toimintaa
- antaa perus- ja täydennyskoulutusta hammaslääketieteellisen diagnostiikan alalla
- tuntea alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntea hammassairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osata toteuttaa ja tulkita alansa vaativat radiologiset erikoistutkimukset
- hallita säteilysuojainsäädäntö ja lakisääteinen laadunvarmistus käytännössä
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen- ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä.

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoriaopintoihin voi sisällyttää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kansainvälisiin kongresseihin ja muiden ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin koulutuksen vastuuhenkilön ja/ toimikunnan hyväksynnän mukaisesti.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- ATK-aidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen
- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö

Osana erikoistumiskoulutusta koulutettavan tulee suorittaa säteilytyön vastaavan johtajan pätevyyteen vaadittava kurssi ja kuulustelu.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Kolmen vuoden käytännön koulutus koostuu 9 kk terveyskeskuspalvelusta ja hammaslääketieteellisen radiologian 2 v 3 kk erikoistumiskoulutuksesta, josta vähintään 18 kk suoritetaan yliopistosairaalassa.

Sivuosa-alueet

Toinen sivuosa-alue suoritetaan suupatologian erikoisalaan liittyvänä sivuosa-alueen kuulusteluna. Hammaslääketieteellisen radiologian toisen sivualan tulee olla suu- ja leukakirurgia ja tästä voidaan poiketa vain erityisperustein. Suu- ja leukakirurgian opinnot sijoittuvat hammaslääketieteellisen radiologian erikoistumispalvelun sisään ja erikoistuvat suorittavat suu- ja leukakirurgian kuulustelun sivuosa-alueen kuulusteluna.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksia voivat olla esim. seminaarit, kirjallisuuskatsaukset ja luentoesitykset.

Moniammatilliset johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Tutkintoon sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op. Se suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin yliopiston koulutusyksikön hyväksymän ohjelman mukaisesti. Tampereen yliopiston lääketieteen yksikkö järjestää kuusi (6) lähiopetusjaksoa sisältävän koulutuksen, josta lisätietoa osoitteessa

<http://www.uta.fi/laitokset/tsph/stj/hallintojajohtaminen.html>

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja ei voi korvata muilla hallinnon koulutuksilla.

Arviointi

Koulutuksen vaatimukset

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- esitettävä tietty määrä suoritettuja vaativia radiologisia tutkimuksia (lokikirja)
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), yksi kirjallinen vaihtoehtoisesti osallistumalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin
- Koulutuksen vastuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri tekevät koulutussuunnitelman erikoistumista aloitettaessa. Erikoistuva hammaslääkäri pitää erikoistumisalakohtaista lokikirjaa koulutuksensa edistymisestä. Kouluttaja ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat yhdessä kunkin koulutusjakson tavoitteiden toteutumisen ja koulutuksen tuloksellisuuden.

Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Kirjat (viimeisin painos)

1. Rosberg J.: Radiologia. Tekniikka ja diagnostiikka 2. painos (toiminimi Jukka Rosberg)
2. Soimakallio S., Kivisaari L., Manninen H., Svedström E. & Tervonen O. (toim): Radiologia (WSOY) luvut: 1; 2; 6.5; 8.1.3; 8.2; 8.4.1; 8.4.2; 9.1; 9.5; 12 (soveltuvin osin)
3. White S.C. & Pharoah M.J.: Oral radiology. Principles and interpretation (Mosby 6th ed. 2009)
4. Whaites E.: Essentials of Dental Radiography and Radiology (Churchill Livingstone 2007)
5. Zöllner JE, Neugebauer J. Cone-beam Volumetric Imaging in Dental, Oral and Maxillofacial Imaging. Quintessence Publishing Co. Ltd, Berlin 2008.

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Dentomaxillofacial Radiol
2. Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology, Oral Radiology and Endodontics

Lisäksi Säteilysuojuslainsäädäntö

- Säteilylaki (592/91) ja sen muutokset (1102/92, 1334/94, 490/97, 1142/98),
- Säteilyasetus (1512/91) ja sen muutokset (1598/94, 1143/98)
- STM:n asetus (423/2000)
- STUK:n ohjeet (ST-1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 3.1, 3.6).
- Säteilyturvallisuus hammaslääketieteessä, STUK 1999.
- muut mahdolliset STUK-ohjeet, jotka ilmestyvät ennen tenttiä

Koulutusyksikön järjestämä suupatologian sivuosa-alueen kuulustelu:

1. Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M. Bouquet J.E.: Oral & Maxillofacial Pathology (Saunders) (uusin painos)

HAMPAISTON OIKOMISHOITO ELI ORTODONTIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: dosentti Timo Peltomäki

Koulutuksen yleiskuvaus

Hampaiston oikomishoidon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa ja tästä ajasta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa.

Koulutusohjelma noudattaa v. 1991 julkaistua eurooppalaista oikomishoidon erikoistumisen suositusta (ERASMUS-raportti) ja tämän tarkennettua versiota vuodelta 2009 (Network of Erasmus Based European Orthodontic Postgraduate Programmes, NEBEOP).

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen suoritettuaan hampaiston oikomishoidon erikoishammaslääkärin tulee:

- Hallita pään alueen, erityisesti leukojen ja hampaiston kasvu ja kehitys sekä tämän liittyminen yleiseen kasvuun ja kehitykseen
- Hallita leukojen ja hampaiston kehityshäiriöiden ja purentavirheiden diagnosointi, hoidon suunnittelu ja toteutus yksilötasolla
- Kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan oikomishoito väestötasolla
- Pystyä toimimaan moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä sekä asiantuntijana erikoisalaa koskevissa kysymyksissä
- Kyetä kouluttamaan ja ohjaamaan oikomishoidon seulontaan ja hoidon toteutukseen osallistuvia hoitotiimin jäseniä
- Kyetä seuraamaan ja ymmärtämään erikoisalalan kehitystä ja kirjallisuutta

Koulutuksen rakenne

Koulutusohjelma koostuu kliinisestä palvelusta, yleisopinnoista, erikoisalakohtaisista opinnoista, tutkielmasta sekä valtakunnallisesta kuulustelusta.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksen määrä kolmessa vuodessa yhteensä on noin 5000 tuntia (n. 1700 tuntia/vuosi).

Teoreettiset opintojaksot sisältävät luentoja, harjoituksia, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia ja ulkopuolisten tahojen järjestämiä kursseja sekä omatoimista opiskelua (yhteensä vähintään 600 tuntia). Kliinistä työskentelyä on yhteensä noin 3500 tuntia.

Kliininen palvelu

Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista. Se suoritetaan erikoishammaslääkärin ohjauksessa erikoistumisvirassa Taysissa ja Tampereen terveyskeskuksessa tai muussa hammashoitopalveluja tuottavassa yksikössä, jonka kanssa Tampereen yliopistolla on hammaslääkärin erikoistumista koskeva koulutussopimus.

Erikoistujan tulee aloittaa vähintään 50 uutta omaa potilasta, jotka edustavat vaikeusasteeltaan erilaisia potilastapauksia. Hoidot tulee dokumentoida kipsimallien, valokuvien ja soveltuvien radiologisten tutkimusten perusteella. Koulutuksen aikana kaksi potilastapausta tulee esittää suullisesti ja kirjallisesti

täydellisesti dokumentoituna (hoitokansio). Tapausten diagnoosia, hoitovaihtoehtoja ja -menetelmiä sekä ennustetta tulee kriittisesti pohtia.

Teoreettinen koulutus

Yleisopinnot

- Tiedon etsintä ja hallinta
- Pään ja kaulan anatomia ja fysiologia
- Kliinisen hammaslääketieteen täydennysjakso
- Tutkimustyön perusteet ja biostatistiikan tulosten tulkinta
- Lääketieteen täydennysjakso (mm. korva, nenä ja kurkkutaudit, foniatria, lastentaudit, lasten ja nuorten psykiatria, neurologia, kasvojen alueen onkologia, psykologia)
- Moniammatillinen johtamiskoulutus (10 opintopistettä)
- Säteilyturvallisuus (STUK ohjeen ST 1.7./17 helmikuu 2003 mukaisesti)

Erikoisalakohtaiset opinnot

- Ortodonttisen potilaan tutkiminen ja hoidon suunnittelu
- Purentavirheiden diagnostiikka, biometria ja kuvantaminen
- Kraniofakiaalinen kasvu ja kehitys
- Hampaiston ja purennan kehitys
- Purentavirheiden epidemiologia ja seulonta
- Purentavirheiden preventio ja interseptiivinen hoito
- Oikomishoidon periaatteet, mahdollisuudet ja rajoitukset eri ikäkausina
- Oikomishoitoon liittyvät kudosreaktiot
- Oikomishoito hoitotiimissä: ortognaattinen kirurgia, leukanivel, synnynnäisesti puuttuvat hampaat, uniapnea, lastenreuma, huuli-suulakihalkiot ja muut kraniofakiaaliset anomaliat, oraalimotoriset ongelmat

Tutkielma

Itsenäinen tai yhteistyönä tehtävä laaja kirjallisuuskatsaus tai tutkimustyö ja sen pohjalta kirjoitettu raportti tai julkaisu. Tavoitteena on, että jokaisesta tutkielmasta tehdään julkaisu kansainväliseen tai kansalliseen julkaisusarjaan ja lisäksi esitetään työ posterina tai suullisena esityksenä kotimaisessa tai kansainvälisessä kokouksessa.

Moniammatilliset johtamisopinnot

Tutkintoon sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op. Se suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin yliopiston koulutusyksikön hyväksymän ohjelman mukaisesti. Tampereen yliopiston lääketieteen yksikkö järjestää kuusi (6) lähiopetusjaksoa sisältävän koulutuksen, josta lisätietoa osoitteessa

<http://www.uta.fi/laitokset/tsph/stj/hallintojajohtaminen.html>

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja ei voi korvata muilla hallinnon koulutuksilla.

Sädeturvallisuuskoulutus

Säteilyturvakeskus (STUK) on vahvistanut säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen (ST 1.7/17 helmikuu 2003). Ohjeen mukaisesti tulee säteilytutkimuksia tekevien

erikoishammaslääkäreiden koulutukseen sisältyä 0.5-1 opintoviikkoa alaan liittyvää säteilyturvallisuuskoulutusta. Koulutuksesta annetaan todistus tutkintotodistuksen liitteenä.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuuden arviointi

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa ja neuvotella mm. osallistumisesta ulkopuolisten tahojen järjestämiin kursseihin. Ainakin yhteen kansainväliseen kongressiin osallistumista katsotaan tavoitteeksi erikoistumisen aikana, mieluummin esittämällä tutkielma posterina tai suullisessa muodossa. Erikoistujan tulee pitää lokikirjaa (oppimispäiväkirjaa) saamastaan koulutuksesta mukaan lukien hoidettujen potilaiden määrä ja diagnoosit. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu, kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Enlow DH & Hans MG: Essentials of Facial Growth (WB Saunders Co)
3. Proffit WR: Contemporary Orthodontics (Mosby)
4. Proffit WR, White RP & Sarver DM: Contemporary treatment of dentofacial deformity (Mosby)
5. McNamara JA & Brudon WL: Orthodontics and dentofacial orthopedics (Needham Press Inc)
6. Sariola H, Frilander M, Heino T, Jernvall J, Partanen J, Sainio K, Salminen M & Thesleff I: Solusta yksilöksi, Kehitysbiologia, luvut 1-4, 6 ja 15-18 (Duodecim)

Lehdet (kolme edellisen vuoden ajalta):

Ortodontian keskeiset tutkimustulokset seuraavista lehdistä:

1. American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics
2. European Journal of Orthodontics

KLIININEN HAMMASHOITO

Koulutusohjelman vastuuhenkilö dosentti Helena Forss

Koulutuksen yleiskuvaus

Kliinisen hammashoidon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa. Koulutettava valitsee yhden pääosa-alueen, joita voivat olla protetiikka ja parentafysiologia, parodontologia, lasten hammashoito sekä kariologia ja endodontia. Pääosa-alueen lisäksi koulutettava suorittaa opintokokonaisuuteen sopivia sivuosa-aineopintoja koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa sovittavalla tavalla. Yksi sivuosa-alue tentitään.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäreitä, jotka

- kykenevät laaja-alaiseen kliinisen hammashoidon diagnostiikkaan, hoidonsuunnitteluun ja hoidon toteutukseen
- kykenevät toimimaan sairaalaympäristössä ja arvioimaan vaikeiden yleissairauksien ja niiden hoitojen ja lääkitysten vaikutuksia diagnostiikkaan, hoidon suunnitteluun ja toteutukseen
- pystyvät toimimaan asiantuntijana erikoisalansa koskevilla kysymyksissä terveydenhuollon eri toimintaympäristöissä
- kykenevät toimimaan moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä ja oman erikoisalansa kouluttajina ja ohjaajina
- kykenevät seuraamaan ja ymmärtämään oman erikoisalansa kirjallisuutta ja kehitystä ja välittämään tietoa eteenpäin

Kliinisen hammashoidon osa-alueet ja vastuukouluttajat

Protetiikka ja purentafysiologia Ehl Jarmo Kotiranta

Parodontologia Ehl Suvi Korri

Lasten hammashoito dosentti Liisa Aine

Kariologia ja endodontia dosentti Helena Forss

Koulutuksen sisältö

Koulutusohjelmaan sisältyy teoreettisia opintoja, tutkielman laatiminen ja kliinistä palvelua. Teoreettiset opinnot koostuvat yleisopinnoista, jotka ovat yhteisiä eri koulutusohjelmille sekä erikoisalakohtaisista opinnoista. Teoreettiset opinnot voivat sisältää luentoja, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia, toimipaikkakoulutusta sekä itseopiskelua. Erikoisalakohtaisia luentosarja- tai kurssimuotoisia opintoja tulee olla vähintään 80 t.

1. Yleisopinnot

Yleisopintoihin sisällytetään omaa pääosa-aluetta mielekkäästi tukeva kokonaisuus, johon voi kuulua esimerkiksi

- Tiedon etsintä ja arviointi
- Tutkimusmetodologia ja epidemiologia
- Atk-aidot, biostatistiikka
- Pään ja kaulan anatomia ja fysiologia
- Lääketieteen täydennysjakso (pääosa-alueesta riippuen esim. korva, nenä ja kurkkutaudit, foniatria, lastentaudit, lasten ja nuorten psykiatria, neurologia, kasvojen alueen onkologia, sisätaudit, infektiosairaudet, mikrobiologia, geriatria, farmakologia, psykologia)
- Moniammatillinen johtamiskoulutus
- Säteilyturvallisuus (STUK ohjeen ST 1.7./17 helmikuu 2003 mukaisesti)

Moniammatilliset johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Tutkintoon sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op. Se suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin yliopiston koulutusyksikön hyväksymän ohjelman mukaisesti. Tampereen yliopiston lääketieteen yksikkö järjestää kuusi (6) lähiopetusjaksoa sisältävän koulutuksen, josta lisätietoa osoitteessa

<http://www.uta.fi/laitokset/tsph/stj/hallintojajohtaminen.html>

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja ei voi korvata muilla hallinnon koulutuksilla.

Sädeturvallisuuskoulutus

Säteilyturvakeskus (STUK) on vahvistanut säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen (ST 1.7/17 helmikuu 2003). Ohjeen mukaisesti tulee säteilytutkimuksia tekevien erikoishammaslääkäreiden koulutukseen sisältyä 0.5-1 opintoviikkoa alaan liittyvää säteilyturvallisuuskoulutusta. Koulutuksesta annetaan todistus tutkintotodistuksen liitteenä.

2. Erikoisalakohtaiset opinnot

A. Pääosa-alueena protetiikka ja purentafysiologia

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee

- hallita vaativien potilastapausten diagnostiikka ja menetelmät, hoidon suunnittelu ja toteuttaminen kaikilla protetiikan, purentatoimintahäiriöiden ja kivunhoidon keskeisillä osa-alueilla.
- tuntee hoitomenetelmiin liittyvä hammaslaboratoriotekniikka ja materiaalivalinta.
- kyetä osallistumaan yhteistyöhön eri erikoisalojen kanssa toteutettuihin vaativiin ja laajoihin potilaan hoitokokonaisuuksiin oman erikoisalansa asiantuntijana.

B. Pääosa-alueena parodontologia

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee tuntea

- terve parodontium
- parodontaalisairauksien luokitus
- -parodontaalisairauksien yleisyys, epidemiologia ja etiologia
- parodontaalisairauksien/ peri-implantiitin ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- parodontaalinen mikrobiologia ja biofilmikonsepti
- parodontaalisairauksien patogeneesi
- riskinarviointi parodontologiassa
- parodontaalisairauksien ei-kirurgisen ja kirurgisen hoidon hoitoperiaatteet
- purentaan rehabilitaatio
- parodontaalisairauksien ja yleisterveyden yhteys
- ymmärtää parodontologisen tutkimuksen periaatteet ja menetelmät
- olla perehtynyt terveydenhuollon organisaatioon ja hallintoon
- omaksua jatkuvan oppimisen taidot ja arvioida kriittisesti omaa toimintaa

C. Pääosa-alueena lasten hammashoito

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee tuntea

- Suun lihakset, purenta ja puheen kehitys
- Lasten ravintotottumukset, erityisesti sokerin saanti
- Lasten suu- ja hammassairauksien epidemiologia
- Lapsen suun tutkiminen, diagnostiset välineet ja hoitosuunnitelma

- Lapsen suuhygieniatottumukset ja välineet
- Varhaislapsuuden karies ja sen ehkäisy
- Hammashoitopelon synty, ehkäisy ja hallinta
- Typpioksiduuli-happi-sedaatio hammashoidossa
- Anestesiahammashoidon periaatteet
- Hammashoitokivun ehkäisy ja hallinta lapsilla
- Korjaavan hoidon menetelmät ja materiaalit lapsilla
- Perinnöllisten ja hankittujen hampaiston kehityshäiriöiden hoito
- Maitohampaan pulpanhoito
- Lasten ja nuorten hammastapaturmat, ensiapu ja hoito
- Vakavien yleissairauksien huomioiminen lasten hammashoidossa
- Kehitysvammaisuuden huomioiminen lasten hammashoidossa
- Kallon ja leukojen kasvu
- Hampaiston ja purennan kehitys
- Hammaslääketieteellinen genetiikka
- Purentavirheiden epidemiologia
- Purentavirheiden seulonta ja purennan kehityksen seuranta
- Ortodonttinen varhaishoito*
- Halkiot ja muut kasvojen ja kallon deformiteetit

D. Pääosa-alueena kariologia ja endodontia

Koulutusohjelman suorittuaan erikoistujan tulee

- tuntea kariesin etiologia, epidemiologia ja patogeenesi sekä profylaktiset menetelmät
- kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan kariesriskipotilaiden hoito ja kuntoutus yksilö- ja ryhmätasolla
- tuntea korjaavan hoidon menetelmät ja materiaalit
- tuntea pulpan ja dentiinin biologia ja patologia
- tuntea ja osata eri syistä aiheutuvat pulpan ja juurenhoidon diagnostiikka ja menetelmät
- tuntea syljen ominaisuudet ja merkitys suusairauksien etiologiassa
- tuntea hammasperäisten infektioiden hoitoperiaatteet lääketieteellisillä riskipotilailla

3. Tutkielma

Osana koulutusohjelmaa erikoistuja laatii tutkielman, joka voi olla itsenäinen tai yhteistyönä tehtävä laaja kirjallisuuskatsaus tai tutkimustyö ja sen pohjalta kirjoitettu raportti tai julkaisu. Tavoitteena on, että jokaisesta tutkielmasta tehdään julkaisu kansainväliseen tai kansalliseen julkaisusarjaan.

4. Kliininen palvelu

Kliinistä työskentelyä on yhteensä noin 3500 tuntia. Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista terveystaloustalouksessa erikoishammaslääkärin ohjauksessa. Enintään puolet palvelusta suoritetaan Taysissa, muu osa joko muussa sairaalassa tai terveystalouksessa, jonka kanssa on tehty koulutussopimus.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuuden arviointi

Kullekin erikoistujalle laaditaan koulutuksen käynnistyessä henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Lisäksi erikoistujalle nimetään opintojen alkaessa henkilökohtainen ohjaaja, joka seuraa erikoistujan opintojen edistymistä. Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää erikoistuvan hammaslääkärin lokikirjaa, johon merkitään kaikki opintojen kannalta merkittävät suoritukset. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

Valtakunnallinen kuulustelu, kuulusteluvaatimukset

Protetiikka ja purentafysiologia

Kirjat: (viimeisin painos)

1. Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Öwall B., Käyser A.F. & Carlsson G.E.: Prosthodontics. Principles and management strategies (Mosby-Wolfe)
3. Shillingburg H.T., Jacobi R. & Brackett S.E.: Fundamentals of tooth preparations for cast metal and porcelain restorations (Quintessence)
4. O'Brien W.J.: Dental materials and their selection (Quintessence) uusin painos
5. Osseointegration: On continuing Synergies in Surgery, Prosthodontics and Biomaterials" (Quintessence). Edited by George Zarb, Tomas Albrektsson, Gerald Baker, Steven Eckert, Clark Stanford, Dennis Tarnow and Ann Wenneberg. ISBN 978-0-86715-479-5.
6. Karlsson S., Nilner K. & Dahl B. (Eds.): A textbook of fixed prosthodontics. The Scandinavian approach (Förlagshuset Gothia)

Lehdet: (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Prosthodontics
2. Clinical Oral Implants Research
3. Journal of Oral Rehabilitation
4. Journal of Craniomandibular Practice

Parodontologia

Kirjat (viimeisin painos)

1. Carranza's Clinical Periodontology. Newman M.G., Takei H.H., Klokkevold P.R. (Eds.) (Saunders)
2. Lindhe J., Karring T & Lang N.P. (Eds.): Clinical periodontology and implant dentistry, volume 1 and 2 (Munksgaard)

Lehdet

1. Journal of Periodontology
2. Journal of Clinical Periodontology

3. Periodontology 2000

Lasten hammashoito

Kirjat (viimeisin painos)

1. Koch G & Poulsen S: Pediatric dentistry- A clinical approach. (Munksgaard)
2. Welbury R: Paediatric dentistry. (Oxford)
3. Fejerskov O & Kidd E: Dental caries: the disease and its clinical management. (Oxford)
4. Andreasen JO, Bakland LK, Flores MT, Andreasen FM, Andersson L: Traumatic Dental Injuries: A Manual Wiley-Blackwell
5. Sariola H, Frilander M, Heino T, Jernvall J, Partanen J, Sainio K, Salminen M & Thesleff I: Solusta yksi-löksi, Kehitysbiologia, luvut 1-4, 6 ja 15-18 (Duodecim)
6. Proffit WR. Contemporary Orthodontics (Mosby)

Lehdet (kolmen viimeisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Paediatric Dentistry
2. European Archives of Paediatric Dentistry
3. Dental Traumatology
4. Journal of Dental Research (soveltuvin osin)
5. Suomen Hammaslääkärilehti (soveltuvin osin)
6. Duodecim (soveltuvin osin)

Kariologia ja endodontia

Kirjat (viimeisin painos)

1. Fejerskov O, Kidd E (toim.). Dental caries – the disease and its clinical management. Blackwell-Munksgaard 2008
2. Orstavik D, Pitt Ford T. Essential Endodontology: Prevention and Treatment of Apical Periodontitis, 2nd Edition. Wiley-Blackwell, 2007.
3. Haapasalo M., Endal U. & Friedman S. (Eds): Visual endodontics curriculum: An interactive DVD-ROM (Quintessence Publishing) uusin versio.

Lehdet (Kolmen edellisen vuoden ajalta painotusalueelle soveltuvin osin)

1. Caries Research
2. Journal of Dental Research
3. European Journal of Oral Sciences
4. Endodontic Topics: Endodontology and medically compromised patients. Vol 4, March 2003.
5. International Endodontic Journal
6. Suomen Hammaslääkärilehti

TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö ja kuulustelija: professori Satu Lahti, e-mail: satu.lahti@utu.fi

KOULUTUKSEN YLEISKUVAUS

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä.

KOULUTUKSEN TAVOITTEET

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin tulee:

- tuntee terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä ymmärtää näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- ymmärtää terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä osata kriittisesti arvioida, soveltaa ja tuottaa tutkimustietoa oman toimintaympäristön tarpeisiin
- osata arvioida väestön terveystalouden tarvetta, niiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja laatua
- tuntee terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmä sekä terveydenhuoltoa koskevat säädökset ja etiikka
- tuntee suu-terveyden edistämiskeinot ja suusairauksien ehkäisymenetelmät sekä osata soveltaa niitä toimintaympäristössään
- tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillisen johtamisen perusteet ja osata soveltaa näitä omassa toimintaympäristössä
- osata kriittisesti arvioida omaa toimintaansa ja omaksua jatkuvan oppimisen toimintamalli

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Koulutus koostuu käytännön koulutuksesta, joka sisältää toimipaikkakoulutuksen, teoreettisesta koulutuksesta sekä oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämistä ja arvioinnista. Lisäksi koulutukseen kuuluu valtakunnallinen erikoisalakohdainen kuulustelu.

Käytännön koulutus

Terveydenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuranta- ja arviointitehtävissä siihen soveltuvissa organisaatioissa (esim. yliopisto, sosiaali- ja terveysministeriö, THL, Kela, aluehallintovirasto, terveyskeskus). Koulutuksesta vähintään

9 kk tulee suorittaa terveystieteiden keskuksessa. Käytännön koulutukseen liittyy toimipaikkakoulutus, joka sisältää osallistumisen organisaatioiden säännölliseen toimintaan kuten kokouksiin, seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin.

Teoreettinen koulutus

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntijatehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä tavoitteiden mukaan. Erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen, suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 60 opintopistettä, joiden lisäksi tehdään opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 20 opintopistettä.

Moniammatilliset johtamisopinnot (MoJop) 10 op – 30 op

Tutkintoon sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op. Se suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin yliopiston koulutusyksikön hyväksymän ohjelman mukaisesti. Tampereen yliopiston lääketieteen yksikkö järjestää kuusi (6) lähiopetusjaksoa sisältävän koulutuksen. Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja ei voi korvata muilla hallinnon koulutuksilla.

Moniammatillisen lähijohtamisen 30 op:n opintokokonaisuus muodostuu pakollisten opintojen lisäksi suoritettavista valinnaisista (10 op) ja laajentavista (10 op) opinnoista.

MoJop- koulutuksesta löytyy lisätietoa osoitteessa

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/erikoislaakarintutkinto.html>

Moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön koulutukseen että teoreettiseen koulutukseen.

KOULUTUKSEN ARVIOINTI

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle. Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

KUULUSTELUVAATIMUKSET

Kirjat (viimeisin painos):

1. Pine C. & Harris R. (eds): Community Oral Health (Quintessence Publishing)
2. Lääkärin etiikka (Suomen Lääkäriliitto)
3. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J. (toim.): Terveyspalveluiden suunnittelu (Duodecim) luvut II, V–VII
4. Sintonen H. & Pekurinen M.: Terveystaloustiede (WSOY)

5. Mäkelä M., Kaila M., Lampe K. & Teikari M. (toim.): Menetelmien arviointi terveydenhuollossa (Duode-cim)
6. Koskenvuo K. (toim.): Lääkärintyö ja laki. (Duodecim) sekä sen liitteessä ”Lääkärin työssä huomioon otettavat säädökset” mainitut ja muut terveydenhuoltoa koskevat ajantasaiset säädökset mahdollisine muutoksineen (www.finlex.fi)
7. Järvinen P.: Menestyvän työyhteisön pelisäännöt (WSOYpro)
8. Hackshaw A., Paul E. & Davenport E.: Evidence-based dentistry. An introduction (Blackwell Publishing)
9. Ståhl T, Rimpelä A (toim.). Terveyden edistäminen tutkimuksen ja päätöksenteon haasteena. (Yliopisto-paino)
10. Terveyden edistämisen laatusuositus (STM Julkaisuja 2006:19)

Lehdet ja verkkojulkaisut (kolme edellisen vuoden ajalta)

1. Suomen Hammaslääkärilehti
2. Community Dental Health

Verkkojulkaisut

1. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön toimintasuunnitelma vuodelle 20XX (kulloinkin voimassa oleva)

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: Taysin suu- ja leukakirurgian yksikön ylilääkäri / ylihammaslääkäri (Virka haettavana, hakuaika päättyy 30.11.2012 ja virka on vastaanotettavissa 1.1.2013 lähtien.).

Yleistä

Koulutusohjelma, jonka pituus on 6 vuotta, on tarkoitettu hammaslääkäreille ja lääkäreille. Asetusmuutoksien Suomessa lakkautettiin 1.1.1999 lähtien lääketieteen erikoisala leukakirurgia (käytännössä kaikki leukakirurgit olivat myös hammaslääkäreitä) sekä hammaslääketieteen erikoisala suukirurgia ja ne yhdistettiin suu- ja leukakirurgian erikoisalaksi, johon voi erikoistua joko lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon pohjalta. 1.1.2013 voimaan astunut asetus erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkinnoista ei tuonut tähän muutoksia. Erikoiskoulutuksen aikana hammaslääkärit saavat täydentävää lääketieteen koulutusta ja lääkärit täydentävää hammaslääketieteen koulutusta. Muilta osin koulutusohjelma on käytännössä yhteinen. Perustutkinnosta riippuen koulutusohjelmasta valmistuu suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä tai erikoislääkäreitä. 2000-luvun alussa STM totesi Suomen Kuntaliitolle ja Kunnalliselle työmarkkinailaitokselle, että suu- ja leukakirurgian erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkinnot tulee rinnastaa toisiinsa. Maan nykyisestä specialistikunnasta yli 80 % on suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä.

Kansainvälisessä tieteellisessä ja ammatillisessa kirjallisuudessa alasta käytetään yleisimmin nimitystä Oral and Maxillofacial Surgery. Se kuvaa alan toimialuetta paremmin kuin suomalainen nimike suu- ja leukakirurgia

Koulutuksen rakenne

Erikoistumispalvelusta vähintään 9 kk tulee suorittaa terveyskeskuspalveluna. Kaikki muu erikoistuminen voi tapahtua yliopistosairaalassa. Suotavaa kuitenkin on, että erikoistuvat palvelisivat myös keskussairaalan suu- ja leukakirurgian erikoistumisvirassa. Yliopistosairaalapalvelua tulee olla vähintään 3 vuotta. Terveyskeskuspalvelu voi olla 9 kuukautta pidempikin. Tampereella Taysin suu- ja leukasairauksien pkl ja Tampereen terveyskeskuksen suun terveydenhuollon erikoishoidon ja koulutuksen yksikkö toimivat yhteisissä, Taysin tekonivelsairaala Coxan yhteydessä olevissa Suupoliksi nimetyissä tiloissa. Järjestely mahdollistaa erikoistumispalvelun suorittamisen kokonaankin Suupolilla.

Lääkärin perustutkinnon suorittaminen kestää 6 vuotta ja hammaslääkärin 5,5 vuotta.

Hammaslääkäreiltä edellytetään 2 vuoden palvelua hammaslääkärinä ennen erikoistumiskoulutukseen hyväksymistä. Tämän johdosta hammaslääkäriltä menisi perustutkinto-opintojen aloittamisesta suu- ja leukakirurgian spesialiteettiin lyhimmillään 13,5 vuotta ja lääkäritä 12 vuotta. Suu- ja leukakirurgian alalla erikoistumispalveluksi voidaan kuitenkin vastaavan kouluttajan päätöksellä hyväksyä osa erikoistumaan pääsyä edeltävästä 2 vuoden hammaslääkäripalvelusta, mikäli palvelu tukee suu- ja leukakirurgiaan erikoistumista. Samoin edellytyksin myös HLL-tutkinnon jälkeinen 9 kk:n käytännön palvelu tai osa siitä, voidaan lukea erikoistumispalveluksi, mikäli palvelun sisältö sitä puoltaa. Enimmillään erikoistumispalveluksi voidaan yllä tarkoitettuja palveluja hyväksyä yhteensä 18 kk. Sekä lääkärin että hammaslääkärin tutkinnon suorittaneilla voidaan koulutusta lyhentää enintään 2 vuotta.

Koulutuksen tavoitteet

Suu- ja leukakirurgian specialistin tulee:

- hallita suu- ja leukakirurgian alaan kuuluvien tautien patogeneesi, diagnostiikka ja hoito
- kyetä toimimaan alansa opetus-, suunnittelu-, kehittämis- ja konsultaatiotehtävissä
- kyetä osallistumaan hammaslääketieteen ja lääketieteen eri erikoisalojen väliseen yhteistyöhön

Koulutusohjelman sisältö

1. Yleisopinnot

Yleisopinnot järjestetään soveltuvin osin yhteisinä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoiskoulutusohjelmien kanssa. Opetukseen kuuluu seuraavia aihepiirejä: Tiedon hallinta ja etsintä, kirjaston käyttö, tutkimustyön perusteet ja biostatistiikka, kliininen valokuvaus, kliininen mikrobiologia ja immunologia, suupatologia, terveydenhuollon hallinto, säteilyturvallisuus ja moniammatillinen johtamiskoulutus

2a. Täydentävä lääketieteellinen koulutus (erikoishammaslääkäreiden koulutusohjelma)

Vastuuhenkilöt: Taysin suu- ja leukakirurgian yksikön ylilääkäri / ylihammaslääkäri sekä opintoihin sisällytettävien lääketieteen erikoisalojen vastaavat kouluttajat.

Hammaslääkärinä toimiminen edellyttää melko laajaa lääketieteen osaamista, mikä varmistetaan perustutkintovaiheen opetuksella ja kuulusteluin.

Suu- ja leukakirurgeilta edellytettävä lääketieteen täydentävä koulutus sijoittuu kullekin erikoistujalle räätelöityinä palvelu- ja opintojaksoina suu- ja leukakirurgian erikoistumiskoulutuksen eri vaiheisiin.

Suu- ja leukakirurgian vastaava kouluttaja ja lääketieteen kunkin täydentävän erikoisalan kouluttaja laativat yhdessä koulutussuunnitelman, joka vahvistetaan erikoistujalle erikoistumisen alkaessa.

Opintojen suoritteet (sairaalapalvelu, luennot, seminaarit) kirjataan täydentävien opintojen lokikirjaan ja kunkin erikoisalan vastaava kouluttaja hyväksyy alansa kokonaissuoritteen. Kouluttajan päätöksellä hyväksyntä voi edellyttää myös kuulustelua. Koulutuksesta hyödynnetään osin lääketieteen perusopetuksen ja osin erikoislääkärikoulutuksen opetusohjelmia. Pääosa koulutuksesta kuitenkin on suu- ja leukakirurgian erikoistujille ohjelmoitua palvelua.

Täydentävän koulutus tapahtuu pääosin Taysissa, mutta palveluja voi suorittaa myös kunkin erikoisalan kouluttajan hyväksymissä yliopistosairaalan ulkopuolisissa yksiköissä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja sairaalapalvelua seuraavilla aloilla:

Diagnostiikkaa palveleva yleiskoulutus

- Sisätaudit
- Lastentaudit
- Radiologia
- Ihotaudit

Suu- ja leukakirurgian erikoisalaa tukeva yleiskoulutus

- Anestesiologia ja tehohoito
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- Yleiskirurgia
- Ortopedia ja traumatologia
- Plastiikkakirurgia
- Neurokirurgia
- Lastenkirurgia
- Neurologia
- Syöpätaudit

2b. Täydentävä hammaslääketieteellinen koulutus (erikoislääkäreiden koulutusohjelma)

Vastuuhenkilöt: Taysin suu- ja leukakirurgian yksikön ylilääkäri / ylihammaslääkäri sekä opintoihin sisällytettävien hammaslääketieteen erikoisalojen vastaavat kouluttajat.

Suu- ja leukakirurgiaan erikoistuminen edellyttää jo opintojen alkuvaiheessa hammaslääkärin kädentaitojen ja välineiden sekä hammaslääketieteen käsitteiden ja -toimenpiteiden perushallintaa.

Koska niiden opetus ei sisälly lääkärikoulutukseen, hammaslääketieteen täydentävä koulutus on suu- ja leukakirurgiaan erikoistuvien lääkäreiden erikoistumisen ensimmäinen vaihe. Opinto-oikeuden saaminen ja täydentävään koulutukseen hyväksyminen edellyttävät Therapia Odontologician (Academica-Kustannus Oy, 2008) valikoituihin osioihin perustuvan kirjallisen kuulustelun suorittamista. Erikoistumaan hyväksytyt suorittaa tämän jälkeen 9 kuukautta kestävästä hammaslääketieteen täydentävän opintojakson. Se käsittää tiiviisti ohjattua palvelua Tampereen

terveyskeskuksessa, Taysin suu- ja leukasairauksien poliklinikalla, osallistumista hammaslääketieteen teoriaopintoihin Tampereen yliopistossa (ehl-koulutuksen osioita) sekä hammaslääketieteen peruskoulutusta antavassa yliopistossa.

Hammaslääketieteen opinnot sijoitetaan pääosin erikoislääkärikoulutukseen sisältyvään 9 kuukauden terveyskeskuspalveluun

3. Runko- ja reunakoulutukset

Suu- ja leukakirurgian *erikoishammaslääkärikoulutuksessa* lääketieteen täydentävä koulutus vastaa erikoislääkärikoulutuksen ns. runkokoulutusta ja reuna-alojen suorittamista.

Suu- ja leukakirurgian *erikoislääkärikoulutuksessa* olevan on mahdollista suorittaa runkokoulutusta ja reuna-aloja samoin järjestelyin kuin erikoishammaslääkärikoulutuksessa olevat tai sitten erillisinä palveluina lääketieteen täydentäviin opintoihin sisältyvillä aloilla: korva-nenä- ja kurkkutaudit, yleiskirurgia, ortopedia ja traumatologia, plastiikkakirurgia, neurokirurgia tai anestesiologia ja tehohoito. Suu- ja leukakirurgian kouluttajan päätöksellä muukin soveltuva palvelu voidaan lukea erikoistumispalveluksi. Näitä runkokoulutuspalveluja ei kuitenkaan voida hyväksyä erikoistumispalveluksi enempää kuin 15 kuukauden ajalta. Vastaavan kouluttajan päätöksellä runkokoulutukseksi voidaan hyväksyä myös palveluja, jotka on suoritettu ennen suu- ja leukakirurgian erikoistujaksi hyväksymistä.

4. Erikoisalohtaiset opinnot

Kliininen palvelu

Suu- ja leukakirurgian erikoistumiskoulutus on ensisijaisesti ko. erikoisalan toimipisteissä tapahtuvaan lääkärin työtä. Aluksi työskentely on tiukasti ohjattua. Työn itsenäisyyttä ja vaativuustasoa nostetaan erikoistujan osaamisen karttuessa asteittain, päätyen alan specialistilta edellytettävien perusvalmiuksiin.

Suu- ja leukakirurgian diagnostinen ja hoidollinen toimialue jakautuu seuraaviin osa-alueisiin:

- Dentoalveolaarinen kirurgia).
- Suun limakalvosairaudet.
- Suun pehmytkudosten hyvänlaatuiset kasvaimet.
- Leukaluiden (ylä- ja alaleuka) hyvänlaatuiset kystat ja -kasvaimet.
- Akuutit ja krooniset hammasperäiset tulehdukset.
- Leuka- ja kasvoluiden murtumat ja leukojen alueen muut tapaturmaiset vammat.
- Leukojen tulehdukselliset ja muut sairaudet.
- Preproteettinen ja implantotologinen kirurgia (hammasimplantit, luusiirteet, pehmytkudosplastiat)
- Purentalihaksiston toimintahäiriöt ja kiputilat.
- Leukanivelsairaudet ja leukanivelkirurgia.
- Purentaan vaikeat poikkeavuudet, leuka-kasvopoikkeavuudet ja kallo-kasvoepämuodostumat (ortognaattinen ja kraniofakiaalinen kirurgia).
- Kielen sairaudet.
- Sylkirauhassairaudet.
- Huuli-suulakihalkiot.
- Suun, leukojen ja kasvojen alueen kiputilat, tuntomuutokset ja oireet.
- Suun ja leukojen pahanlaatuiset kasvaimet (diagnostiikka, poistava ja korjaava kirurgia).
- Leukojen ja kasvojen alueen kudospuutosten rekonstruktiot (kirurgia, protetiikka).

- Vaikeiden systeemisten poikkeavuuksien, syndroomien ja yleissairauksien tai niiden hoidon aiheuttamat suun alueen muutokset, komplikaatiot ja riskit.
- Uniapnean hammaslääketieteellinen diagnostiikka ja leukakirurginen hoito.

Erikoistuminen pyritään porrastamaan ajallisesti seuraavasti:

Kaksi ensimmäistä vuotta: Alan toiminta sijoittuu terveystieteissä tasoon, jonka kohtuullinen hallinta on välttämätöntä ennen pidemmälle menevää erikoistumista. 9 kk:n pakollisen terveystieteiden palvelun tulee sijoittua kahteen ensimmäiseen vuoteen. Samoin erikoistujan keskussairaalan palvelu olisi hyvä suorittaa erikoistumisen ensimmäisin vuosina.

3.- 4. vuosi: Erikoistujien leikkaustoiminta on kevyemmän kirurgian osalta itsenäistä ja vaativamman kirurgian osalta ensisijaisesti avustajana toimimista. Pääosa lääketieteen täydentävistä opinnoista suoritetaan tässä vaiheessa.

5.-6. vuosi: Leikkaustoiminta tapahtuu pitkälle itsenäisesti, sisältäen avustajina toimivien nuorempien ohjausta. Jaksoon kuuluvat sairaalan palvelut mm. korva-, nenä- ja kurkkutautien, anestesiologian ja tehohoidon sekä neurokirurgian aloilla. Valtakunnallinen erikoisalain kuulustelu suositellaan suoritettavaksi kahden viimeisen opintovuoden kuluessa.

Yliopistosairaalan palveluun Taysissa liittyy päivystys. Virka-ajan ulkopuolella se on varallaolo- eli vapaamuotoista päivystystä. Kuukautta kohden erikoistujalle tulee keskimäärin yksi viikonloppupäivystys (24 h/vrk) ja 3-4 arkiyöpäivystystä. Tampereella ja Pirkanmaalla terveystieteiden palvelua suorittavat erikoistujat osallistuvat Pirkanmaan shp:n suun terveydenhuollon päivystykseen Taysin Acutassa olevassa päivystyspisteessä.

Teoreettiset opinnot

Erikoistumiseen kuuluva teoreettinen toimipaikkakoulutus käsittää luentoja, seminaareja, demonstraatioita, tapauselostuksia, kliinisiä-patologisia kokouksia, röntgen-meetingejä, kirjallisuuden referointia ja opetuskiertoja. Toimipaikkakoulutuksen laajuus on noin 4-6 tuntia viikossa. Alan perusaiheet kertautuvat koulutustilaisuuksissa 3 vuotiskausittain.

Olellisen osa koulutusta ovat myös suu- ja leukakirurgian erikoisalain ja/tai siihen läheisesti liittyvien alojen koti- ja ulkomaiset kongressit, kurssit ja muut koulutustapahtumat.

Lokikirja, yksilöllinen koulutussuunnitelma ja koulutuksen arviointi

Jokaisella koulutukseen hyväksytyllä on kolmiosainen lokikirja, johon kirjataan 1) kliiniset suoritteet (leikkaukset, leikkausavustukset ja muut toimenpiteet) 2) erikoisalain teoriaopintojen keskeiset suoritteet (toimipaikkakoulutus ja ulkopuolinen koulutus) sekä 3) lääketieteen ja /tai hammaslääketieteen täydentävien opintojen suoritteet. Kaikista kyseisistä osioista laaditaan ohjeelliset erikoistujakohtaiset koulutussuunnitelmat. Ne vahvistetaan erikoistumisen alussa kouluttajan ja erikoistujan allekirjoituksin

Vastaavan kouluttajan ohella kullekin erikoistujalle nimetään henkilökohtainen koulutuksen ohjaaja (tutor), joka yhdessä vastaavan kouluttajan kanssa seuraaja ohjaa erikoistumiskoulutuksen etenemistä. Ohjaajan ja koulutettavan tulee vähintään kahdesti vuodessa käydä erikoistujan opintojen etenemistä koskeva keskustelu, josta tehdään lokikirjaan merkintä.

Jokaisen erikoistujan edellytetään tekevän itsenäisesti tai yhteistyönä laajahkon kirjallisuuskatsauksen tai tutkimustyön ja sen pohjalta kirjoitetun raportin tai julkaisun. Vaatimustasona pidetään, että tutkielma olisi tarjottavissa julkaisuksi kansainväliseen tai kansalliseen julkaisusarjaan.

Moniammatilliset johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Tutkintoon sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op. Se suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin yliopiston koulutusyksikön hyväksymän ohjelman mukaisesti. Tampereen yliopiston lääketieteen yksikkö järjestää kuusi (6) lähiopetusjaksoa sisältävän koulutuksen, josta lisätietoa osoitteessa

<http://www.uta.fi/laitokset/tsph/stj/hallintojajohtaminen.html>

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja ei voi korvata muilla hallinnon koulutuksilla.

Valtakunnallinen erikoisalan kuulustelu

Kuulusteluvaatimukset

Kirjat (viimeisin painos)

1. Ward-Booth P., Schendel S.A., Hausamen J.-E. (eds.): Maxillofacial surgery. Vol. 1–2 (Elsevier Churchill Livingstone)
2. Fonseca R.J., Walker R.V. (eds.): Oral and maxillofacial trauma. Vol. 1–2 (Elsevier Saunders)
3. Proffit WR, White Jr RP, Sarver DM: Contemporary Treatment of Dentofacial Deformity (Mosby)
4. Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M., Bouquet J.E.: Oral and maxillofacial pathology (Saunders Elsevier)
5. Shah J.P. (ed.): Cancer of the head and neck. (BC Decker Inc.)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery
2. Journal of Oral and Maxillofacial Surgery
3. Journal of Craniomaxillofacial Surgery
4. Plastic & Reconstructive Surgery (suu- ja leukakirurgiaa koskevat artikkelit)

Lainsäädäntö soveltuvin osin